

Peranan Universiti dalam Pembangunan Wilayah: Beberapa Bukti di Daerah Batang Padang, Perak

Role of Universities in Regional Development: Some Evidence From Batang Padang District, Perak

Yazid Saleh, Mohmadisa Hashim, Nasir Nayan & Mohamad Suhaily Yusri Che Ngah

Jabatan Geografi dan Alam Sekitar, Fakulti Sains Kemanusiaan,

Universiti Pendidikan Sultan Idris

e-mail: yazid@fsk.upsi.edu.my

Abstrak

Makalah ini bertujuan untuk memeriksa perubahan-perubahan yang berlaku dalam daerah Batang Padang, Perak implikasi dari kewujudan Universiti Pendidikan Sultan Idris. Dengan menggunakan data-data sekunder serta data primer. Kajian yang di perolehi daripada lapangan fungsi perniagaan serta soal selidik terhadap 370 ketua isi rumah beberapa penemuan telah diperolehi iaitu i. berlaku pertambahan penduduk yang ketara di bandar terdekat (Tanjong Malim), ii. berlaku pertambahan dalam penawaran peluang pekerjaan, iii. struktur pekerjaan penduduk menunjukkan perubahan dan iv. penawaran barangan dan perkhidmatan dari jenis order tinggi semakin bertambah. Penemuan-penemuan ini adalah bukti awal yang menunjukkan bahawa pendekatan meletakkan universiti sebagai agen pembangunan wilayah masih lagi relevan dalam era global ini.

Kata kunci universiti, pembangunan wilayah, Selatan Perak

Abstract

This paper aims to examine the changes that occur in the district of Batang Padang, Perak implications of the existence of Universiti Pendidikan Sultan Idris. Using secondary data and primary data obtained from field studies and a questionnaire collected from 370 heads of households, some findings have been obtained, such as i. a significant increase in population in the nearest town (Tanjong Malim), ii. an increase of employment opportunities, iii. changes in the occupational structure and iv. increasing the supply of goods and services from high order types. These findings are preliminary evidence showing that the approach put universities as agents of regional development is still relevant in this global era.

Keywords university, regional development, South Perak

Pengenalan

Perancangan pembangunan wilayah merupakan salah satu elemen perancangan dalam pembangunan negara. Ia terhasil dari perancangan berterusan ke arah peningkatan kualiti hidup penduduk dan pembangunan negara. Secara khususnya ia merupakan perancangan untuk menyusun aktiviti yang dianggap lebih sepadu dan lengkap terutamanya dalam ruang nasional yang bertujuan menyelesaikan masalah sosio-ekonomi dan ruang secara lebih rasional khususnya untuk penggunaan sumber-sumber negara supaya berupaya mengimbangi struktur ruwang dengan lebih licin. Disebabkan ia merangkumi hampir kesemua aspek kehidupan, perancangan pembangunan wilayah juga mempamerkan keupayaan untuk membuat keputusan berkenaan dengan pengeluaran, pembinaan, perindustrian dan lain-lain lagi di samping memperlengkapkan aspek-aspek sosioekonomi dan fizikal.

Di Malaysia khususnya pada peringkat awal selepas kemerdekaan, aspek pembangunan luar bandar telah diberi penekanan iaitu usaha menyediakan kemudahan infrastruktur dan pembangunan tanah untuk pertanian. Sebahagian aktiviti pembangunan dilaksanakan pada peringkat daerah oleh pejabat daerah dan agensi kerajaan. Walau bagaimanapun, program pembangunan tersebut tidak begitu menyeluruh. Oleh itu, satu pendekatan pembangunan yang baru dan lebih menyeluruh dan mengambil kira dimensi pembangunan ruwang diwujudkan. Strategi pembangunan wilayah banyak didukung oleh Teori Kutub Pertumbuhan yang menekankan keperluan satu set industri yang berupaya untuk menggerak pertumbuhan dinamik dalam ekonomi (Niles, 1975). Seterusnya industri tersebut mampu untuk merangsang pertumbuhan ekonomi dan seterusnya menjadi pengaruh penting dalam proses pembangunan. Ringkasnya, teori ini menekankan keupayaan sebuah industri utama untuk merangsangkan melalui ekonomi terutamanya dalam kawasan lingkungannya melalui permintaan serta pertumbuhan firma baru dan pengembangan firma sokongan yang lain.

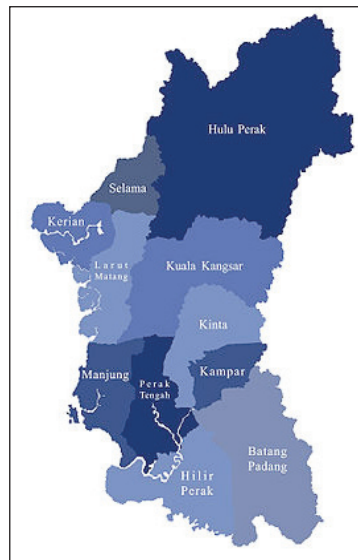
Keperluan untuk merancang dan melaksanakan pembangunan ruwang ini lebih ketara apabila kerajaan melaksanakan Dasar Ekonomi Baru. Pendekatan pembangunan wilayah telah diperkenalkan dan dijelaskan dalam Rancangan Malaysia Ketiga (1975-1980) (Kamal & Young, 1988 dan Kamarudin & Rahmat Azam, 1991). Pada masa itu, terdapat empat strategi dalam pembangunan wilayah di Malaysia telah dicadangkan iaitu strategi pembangunan sumber-sumber dan tanah-tanah baru, strategi pembangunan *in situ* luar bandar, strategi penyebaran industri dan pelaksanaan program urbanisasi luar bandar dan pembentukan pusat pertumbuhan baru (Kamarudin & Rahmat Azam, 1991). Daripada empat strategi ini, dua strategi didapati amat berkaitan dengan perbincangan dalam makalah ini iaitu strategi penyebaran industri dan pelaksanaan program urbanisasi luar bandar dan pembentukan pusat pertumbuhan baru. Pada umumnya, strategi tersebut telah banyak diterapkan di beberapa wilayah di Malaysia termasuk di daerah Batang Padang, Perak.

Tujuan, Metodologi dan Latar Belakang Kawasan Kajian

Tujuan makalah ini ialah untuk memeriksa perubahan yang berlaku ke atas wilayah Selatan Perak (daerah Batang Padang) amnya dan Tanjong Malim khasnya, akibat kewujudan institusi pengajian tinggi iaitu Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI). Dari segi sejarah, UPSI bermula sebagai Sultan Idris Training College pada tahun 1922. Kemudian ia dinaik taraf kepada UPSI pada tahun 1997. Proses naik taraf ini telah memberi impak dalam membantu perkembangan dan pembangunan pemandaran di daerah ini dan sebagai bandar yang terdekat, Tanjong Malim dilihat sangat terkesan dengan kewujudan UPSI.

Umumnya, daerah Batang Padang meliputi kawasan seluas 275,265.02 hektar dan merupakan daerah kedua terbesar di Perak. Daerah ini bersempadan dengan daerah Kinta di Utara, daerah Hilir Perak di Barat, negeri Pahang (daerah Cameron Highlands dan daerah Raub) di Timur dan negeri Selangor (daerah Hulu Selangor) di selatan. Daerah ini terdiri daripada tujuh buah mukim iaitu Chenderiang, Batang Padang, Bidor, Sungkai, Slim, Hulu Bernam Barat dan Hulu Bernam Timur. Kepadatan penduduknya ialah 59/km persegi (tahun 2002) dan merupakan yang ketiga terendah dalam negeri ini selepas Hulu Perak (13/km persegi) dan Selama 47/km persegi. (Rajah 1, kedudukan daerah Batang Padang di negeri Perak).

Bagi memenuhi tujuan kajian ini, pelbagai data digunakan. Data sekunder diambil dari pelbagai sumber/bahan bertulis dan bercetak. Antara yang penting ialah data banci penduduk (1970-2010), Rancangan Struktur Negeri Perak 2020 dan Rancangan Tempatan Daerah Batang Padang 2020. Manakala data primer pula terdiri daripada kaji selidik sosioekonomi terhadap 370 penduduk (ketua isi rumah), serta kajian lapangan fungsi bandar. Kesemua data ini dianalisis menggunakan teknik yang telah dipilih.

Rajah 1 Kedudukan daerah Batang Padang di negeri Perak

Penemuan dan Perbincangan

Perbincangan ini merujuk kepada empat penemuan semasa yang dilihat merupakan petunjuk awal bahawa daerah Batang Padang terutamanya Tanjong Malim sedang mengalami perubahan hasil dari kewujudan universiti (UPSI). Perubahan-perubahan tersebut ialah:

Perubahan dan Pertumbuhan Penduduk

Pada tahun 1970, jumlah keseluruhan penduduk dalam daerah Batang Padang ialah sebanyak 121,851 orang. Jumlah penduduk ini meningkat menjadi 136,473 orang pada tahun 1980 dan seterusnya meningkat lagi menjadi 154,686 pada tahun 1991 (Jadual 1).

Jadual 1 Jumlah penduduk di negeri Perak, daerah Batang Padang dan Tanjong Malim mengikut tahun banci 1970, 1980, 1991, 2000 dan 2010

Kawasan/Tahun	1970	1980	1991	2000	2010
Perak	1,562,200	1,743,655	1,877,471	1,973,368	2,258,428
Batang Padang	121,851	136,473	154,686	152,201	173,211
Tanjong Malim	10,380	11,207	11,648	14,909	20,036

Sumber: (1) Laporan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia Tahun 1970, 1980, 1991, 2000 dan 2010. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.

(2) Laporan Kiraan Permulaan Banci Penduduk dan Perumahan 2010. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.

(3) Rancangan struktur negeri Perak 2020, Draf Rancangan Tempatan daerah Batang Padang 2020.

Dari segi kadar pertumbuhan tahunannya pula, bagi tempoh 1970-1980 daerah Batang Padang mencatatkan kadar pertumbuhan tahunan penduduk sebanyak 1.82 peratus setahun iaitu 0.25 peratus lebih tinggi daripada kadar pertumbuhan tahunan penduduk negeri Perak bagi tahun yang sama. Bagi tahun 1980 hingga 1991 pula, kadar pertumbuhan tahunan penduduk daerah Batang Padang mencatatkan penurunan menjadi 0.95 peratus setahun (Jadual 2).

Jadual 2 Kadar pertumbuhan tahunan penduduk negeri Perak, daerah Batang Padang dan Tanjong Malim (1970-2010)

Kawasan	Kadar Pertumbuhan Tahunan (%)			
	1970-80	1980-91	1991-00	2000-10*
Negeri Perak	1.57	0.61	0.55	1.35
Daerah Batang Padang	1.82	0.95	-0.18	1.29
Tanjong Malim	0.77	0.35	2.38	3.0

Sumber : (1) Laporan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia Tahun 1970, 1980, 1991, 2000 dan 2000. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.
(2) Laporan Kiraan Permulaan Banci Penduduk dan Perumahan 2010. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.
(3) Rancangan struktur negeri Perak, 2020.
(4) Draf Rancangan Tempatan daerah Batang Padang 2020.

Pada tahun 2000 pula, jumlah penduduk dalam daerah Batang Padang ialah sebanyak 152,201 orang, menurun sebanyak 2,485 orang berbanding penduduk 1991. Keadaan ini menjadikan sekali lagi kadar pertumbuhan tahunan penduduk daerah Batang Padang mencatatkan penurunan dan kali ini ialah pada kadar -0.18 peratus setahun 0.22 peratus setahun (tiada pertambahan penduduk) iaitu kadar pertumbuhan tahunan penduduk yang terendah bagi daerah ini untuk sepanjang tempoh 40 tahun (1970-2000).

Pada tahun 2010, penduduk bagi daerah Batang Padang adalah seramai 173,211 orang dengan purata kadar pertumbuhan tahunan sebanyak 1.29 peratus. Walaupun, kadar ini menunjukkan peningkatan, namun dalam masa yang sama jika dibandingkan dengan kadar pertumbuhan tahunan bagi negeri Perak (1.35 peratus) untuk tempoh masa yang sama, kadar pertumbuhan penduduk di daerah Batang Padang masih lagi boleh dikatakan rendah.

Secara umumnya, disimpulkan pada ketika ini pertambahan penduduk daerah Batang Padang adalah perlahan. Purata kadar pertumbuhan tahunannya adalah rendah. Walaupun begitu perubahan trend pertumbuhan penduduk Tanjong Malim ke tahap yang menggalakkan (lebih 2.0 % setahun) dapat dikesan mulai tahun 1991 hingga 2000 dan seterusnya tahun 2000 hingga 2010. Walaupun masih di bawah kadar nasional, pertumbuhan ini adalah sesuatu yang menggalakkan. Sekiranya trend ini berterusan ia akan membantu kepada proses pembangunan Tanjong Malim pada masa hadapan.

Pembangunan dalam sektor pembuatan automotif dan pendidikan tinggi, khususnya perkembangan Universiti Pendidikan Sultan Idris sebagai pemangkin pertumbuhan ekonomi wilayah Selatan Perak serta perkembangan sektor automotif yang didokong oleh Kilang Proton dan vendor-vendornya dijangkakan akan memesatkan pertumbuhan penduduk Tanjong Malim pada masa hadapan. Pada tahun 2010 jumlah penduduk Tanjong Malim dianggarkan seramai 20,036 orang. Tanjong Malim masih lagi diklasifikasikan sebagai bandar kecil. Untuk itu, bagi mencapai sasaran menjadi sebuah pusat pertumbuhan yang maju seperti yang dirancang, usaha tertentu perlu dilakukan agar berlakunya pertumbuhan penduduk yang lebih pesat di Tanjong Malim.

Pertambahan Peluang Pekerjaan

Salah satu petunjuk utama berlakunya perubahan daripada yang mundur kepada yang lebih membangun dan maju ialah bertambahnya peluang pekerjaan. Sesebuah wilayah memainkan peranan yang penting sebagai pusat penawaran peluang pekerjaan. Penawaran pekerjaan ini bergantung kepada kekuatan ekonomi asas wilayah tersebut. Dalam kes kawasan kajian, UPSI telah berjaya membantu pengukuhan asas ekonomi daerah Batang Padang. Perletakan UPSI membawa kepada penawaran peluang-peluang pekerjaan dalam bidang perkhidmatan. Keadaan ini membawa kepada kewujudan kesan penggandaan terhadap sektor-sektor ekonomi lain. Perkembangan sektor-sektor ini akhirnya membawa kepada penawaran peluang pekerjaan yang menggalakkan di daerah ini.

Sejumlah 81.3 peratus daripada 370 ketua isi rumah yang ditemu bual mengakui hakikat bahawa penawaran peluang pekerjaan agak baik di daerah ini. Terutamanya di bandar-bandar kecil utama seperti

Tanjong Malim, Behrang 2020 dan Slim River. Penawaran peluang pekerjaan juga telah berubah daripada berasaskan pertanian kepada berasaskan perindustrian dan perkhidmatan. Pendapat ini disokong dengan data migrasi yang menunjukkan bahawa migrasi masuk ke daerah Batang Padang semakin menunjukkan aliran yang signifikan.

Bagi tempoh 1995-2000 kadar migrasi masuk bagi daerah Batang Padang ialah 1.4 peratus iaitu kadar yang lebih tinggi berbanding daerah Hilir Perak dan Kerian, manakala kadar migrasi keluar pula ialah 2.3 peratus dan peratusan ini lebih rendah dari daerah Kuala Kangsar dan Perak Tengah untuk tempoh yang sama (Jabatan Perangkaan Malaysia 2000). Ini merupakan petunjuk bahawa daerah ini telah mampu menawarkan peluang pekerjaan kepada penduduk dan keupayaan penawaran ini turut di sokong oleh UPSI yang sehingga tahun 2010 telah menyediakan sebanyak 1762 peluang pekerjaan.

Penawaran peluang pekerjaan yang tinggi merupakan penunjuk kepada kedinamikan peranan daerah Batang Padang. Penawaran pekerjaan yang tinggi terutamanya dalam sektor perkhidmatan membawa kepada peningkatan pendapatan. Majoriti 71.3 peratus ketua isi rumah adalah golongan berpendapatan sederhana tinggi. Pendapatan bulanan mereka melebihi RM1,500. Hanya 4.5 peratus isi rumah yang boleh dikategorikan sebagai miskin iaitu berpendapatan bulanan kurang RM 750. Kehadiran ramai golongan yang berpendapatan sederhana adalah satu bukti yang menunjukkan bahawa kuasa beli penduduk semakin meningkat. Peningkatan pendapatan akan mewujudkan pelbagai permintaan yang menuntut untuk penawaran pelbagai fungsi barangan dan perkhidmatan terutamanya pada order sederhana dan tinggi. Kesemua faktor ini akhirnya akan membawa kepada keunggulan fungsi dan inilah yang sedang berlaku di Batang Padang amnya dan Tanjong Malim khususnya.

Perubahan Struktur Pekerjaan

Dari segi struktur pekerjaan pula, didapati telah berlaku beberapa perubahan yang ketara dalam daerah Batang Padang. Walaupun sektor pertanian masih kukuh, namun penurunan jumlah pekerja dalam sektor ini telah berlaku. Pada 1991, sektor pertanian (pertanian, perhutanan, pemburuan dan perikanan) menyumbang kepada 34.9 peratus daripada keseluruhan jumlah pekerja dalam daerah ini. Walau bagaimanapun, dalam tempoh sembilan tahun seterusnya penurunan berlaku dan pada tahun 2000 terdapat sebanyak 1,864 orang pekerja dalam sektor ini (3.9 peratus). Pada tahun 2010, berlaku lagi penurunan dalam guna tenaga sektor pertanian. Pada tahun 2010, terdapat hanya 747 pekerja (1.2 peratus) dalam sektor ini dalam daerah Batang Padang (Jadual 3). Begitu juga dengan bilangan pekerja dalam sektor-sektor primer lain seperti perlombongan dan kuari.

Jadual 3 Guna tenaga mengikut sektor daerah Batang Padang (1991-2010)

Sektor/Tahun	1991		2000		2010	
	Jumlah	%	Jumlah	%	Jumlah	%
Pertanian, Perhutanan, Pemburuan dan Perikanan	14,801	34.9	1,864	3.9	747	1.2
Perlombongan dan Kuari	797	1.9	1,912	4.1	769	1.7
Pembuatan	3,413	8.1	3,845	8.1	8,921	14.7
Elektrik, Gas dan Air	544	1.3	2,276	4.8	1,270	2.1
Pembinaan	2,006	4.8	5,932	12.6	7,580	12.5
Perdagangan Borong dan Runcit, Restoran dan Hotel	5,229	12.4	12,044	25.5	17,421	28.5
Pengangkutan dan Penyimpanan Perhubungan	1,544	3.7	3,473	7.4	5,042	8.3
Perkhidmatan Kewangan, Insurans, Hartanah dan Perniagaan	415	0.9	6,484	13.7	8,201	13.5
Perkhidmatan Masyarakat, Sosial dan Persendirian	11,766	27.9	6,903	14.6	9,453	15.5
Industri yang tidak diterangkan dengan lengkap	757	1.8	1,918	4.1	1,158	1.9
Aktiviti tidak diketahui	958	2.3	578	1.2	60	0.1
Jumlah Besar	42,230	100.0	47,229	100.0	60,623	100.0

Sumber : 1. Ubahsui dari Laporan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia Tahun 1991, 2000 dan 2010
2. Draf Rancangan Tempatan daerah Batang Padang 2020.

Antara sektor yang menunjukkan peningkatan ketara dalam guna tenaga dalam daerah Batang Padang ialah sektor pembuatan. Pada tahun 1991 dan 2000, sektor ini menyumbang sebanyak 8.1 peratus daripada keseluruhan guna tenaga dalam daerah Batang Padang. Walaupun peratusannya sama, namun bilangan guna tenaga pada kedua-dua tahun ini berbeza iaitu 3,413 orang pada 1991 dan bertambah menjadi 3,845 orang pada 2000. Pada tahun 2010 pula, sektor ini menyumbang sebanyak 14.7 peratus guna tenaga (8,921 orang) bagi daerah Batang Padang dan umumnya. Sektor ini merupakan sektor yang paling pesat berkembang. Selain itu sektor-sektor lain seperti pembinaan dan perkhidmatan masyarakat, sosial dan persendirian juga turut mengalami peningkatan dalam sumbangan guna tenaga.

Berdasarkan Jadual 3 juga jelas menunjukkan dalam tempoh 1991-2010 berlaku perubahan guna tenaga yang ketara di daerah Batang Padang. Sektor-sektor ekonomi primer (pertanian, perlombongan, perhutanan) menunjukkan penurunan yang agak ketara, manakala sektor sekunder seperti pembuatan, elektrik, gas dan air serta pembinaan mencatatkan peningkatan yang memberangsangkan. Selain itu, seiring dengan trend perubahan ekonomi global, sektor tertier seperti pengangkutan, perniagaan borong, perhotelan, insurans dan perkhidmatan kewangan juga turut menunjukkan peningkatan dalam guna tenaga. Perubahan taburan guna tenaga dalam sektor pekerjaan yang berlaku dalam daerah Batang Padang bagi tahun 1991-2010 jelas membuktikan bahawa daerah ini sedang dalam proses transformasi ekonomi ke arah yang lebih maju dan moden.

Perubahan Penawaran Barangan dan Perkhidmatan

Secara keseluruhannya, terdapat sejumlah 52 jenis fungsi (yang dibanci) di 11 buah petempatan pusat dalam daerah Batang Padang. Kesemua 52 jenis fungsi ini menyumbang kepada 3,235 unit fungsi bagi keseluruhan daerah Batang Padang dan ia dijalankan di 2,744 unit ruang niaga. Pertambahan penawaran peluang pekerjaan serta perubahan struktur pekerjaan penduduk akan memberi kesan kepada penawaran barangan dan perkhidmatan terutamanya daripada yang bersifat mudah/asas kepada yang lebih rumit (*complicated*) dan bernilai tinggi. Begitulah yang berlaku di daerah Batang Padang. Perubahan struktur pekerjaan dan peluang pekerjaan yang ditawarkan telah memberi kesan terhadap penawaran fungsi barangan di wilayah ini.

Jika dilihat dengan teliti, Jadual 4 menunjukkan bahawa berlakunya penawaran fungsi order tinggi yang banyak di daerah Batang Padang. Ini membawa maksud bahawa wujud permintaan yang tinggi dalam kalangan penduduk terhadap fungsi order tinggi. Sebagai contoh daripada 18 buah hotel yang ada dalam daerah Batang Padang, 10 daripadanya terletak di Tanjong Malim. Melalui kajian lapangan yang dijalankan mendapati bahawa kadar penghunian hotel di wilayah ini (terutamanya bandar Tanjong Malim) mencapai kadar 100 peratus terutamanya semasa konvokesyen UPSI. Sementara kadar penginapan pada hari biasa juga melebihi 50 peratus terutama pada hujung minggu/musim cuti sekolah dan juga semasa ada sambutan/peristiwa tertentu seperti seminar/kursus/hari terbuka dan sebagainya

Jadual 4 Penawaran fungsi order tinggi di daerah Batang Padang

Barangan Order Tinggi	Jumlah Unit Fungsi di Batang Padang
Pasar Raya	20
Kedai emas	26
Sekolah memandu	18
Bank/Syarikat Kewangan	41
Ejen insurans/Unit Trust	101
Kedai borong /pengedar	41
Klinik kesihatan swasta	18
Syarikat Kurier	21
Musik/Video/sek. Muzik	16
Persatuan/Gimnasium	8

Jadual 4 (samb.)

Kedai solekan/kosmetik	30
Hotel	18
Pejabat kelab sosial/parti	62
Kilang	50
Kedai Menjual kereta	46
Ejen Tukaran Wang Asing	4
Jumlah Besar	520

Sumber: Kajian Lapangan Oktober 2010

Selain itu, penumpuan aktiviti perniagaan borong/pengedar juga merupakan satu perkara yang agak menarik. Terdapat sebanyak keseluruhan 41 fungsi borong/pengedar di keseluruhan daerah Batang Padang. Ini satu lagi bukti yang menunjukkan bahawa wujud pengkhususan fungsi. Lazimnya, perniagaan borong/pengedar adalah perniagaan yang berada di daerah-daerah yang besar dan lebih maju (Nuraalma, 1994). Ini kerana pusat-pusat borong dan pengedar berperanan mengedarkan barangan kepada peniaga kecil dan peruncit di petempatan lain yang lebih kecil dalam sistem hierarki di daerah tersebut. Pada ketika ini, fungsi borong merupakan antara fungsi yang penting dalam kes daerah Batang Padang. Ini jelas menunjukkan daerah memainkan peranan sebagai pusat pengedaran barangan yang lazimnya dimainkan oleh wilayah yang lebih besar.

Kesimpulan

Berdasarkan perbincangan dalam makalah ini, jelas terbukti bahawa walaupun dalam era globalisasi, pendekatan teori klasik dalam pembangunan melalui strategi meletakkan universiti sebagai pemangkin pembangunan bagi sesebuah wilayah dilihat agak berjaya. Dalam kes ini, UPSI telah berjaya 'mengalirakan' pembangunan ke daerah Batang Padang. Walaupun pertambahan penduduk hanya mencatatkan pertambahan yang ketara di bandar yang terhampir iaitu Tanjong Malim, tetapi dari aspek lain seperti pertambahan peluang pekerjaan, perubahan struktur pekerjaan serta perubahan penawaran barangan dan perkhidmatan, perubahan yang berlaku yang dicirikan oleh kewujudan UPSI tidak boleh dinafikan. Perubahan-perubahan ini telah memberi kesan kepada sosio ekonomi penduduk yang akhirnya membawa kepada proses transformasi ruang dalam daerah Batang Padang.

Rujukan

- Hansen, N.M. (1975). *The challenge of urban growth: The basic economics of city size and structure*. Lexington: D.C Heath and Company.
- Kamal Salih dan Young, Mei Ling. (1988). Evaluation of regional development in Malaysia. Kertas kerja Mesyuarat Regional Development Policy in ASEAN, Phuket, 6-8 April.
- Kamarudin Ngah dan Rahmat Azam Mustafa. (1991). *Pengenalan perancangan pembangunan wilayah*. Pulau Pinang: Penerbit Universiti Sains Malaysia.
- Nuraalma Talib. (1994). Kuala Lipis sebagai pusat perkhidmatan utama: Satu analisis dari segi kefungsi dan peranannya dalam pembangunan. Latihan Ilmiah. Jabatan Geografi, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Malaysia. (2011). *Rancangan Malaysia Kesyepuluh 2010-2015*. Jabatan Perdana Menteri. Putrajaya.